

Framtaks- grunnur og vinnulívsmenn

Oddagrein

NÝGGI almenni lánistovnurin fyri føroyskt vinnulív, Framtaksgrunnurin, sum varð eitt úrslit av seinastu avtaluni millum føroyingar og danir, er enn ikki farin at virka fult og heilt. Til tað restar at fáa ymiskt upp á pláss fyrst. Lýst verður í hesum døgum eftir stjóran til grunnin.

LÍTIÐ hevur verið frammi um endamálið við og møguleikarnar hjá grunninum at fáa føroyskt vinnulív á fótur aftur. Tí var tiltakið í Klaksvík nú um dagarnar, har grunnurin varð á skránni, sera særkomlið. Vónandi fara vit at hoyra meira til tann fundin komandi dagarnar.

TAD er greitt, at ein slíkur nýggjur grunnur við heilum 200 mill. kr. sum stovnsfæli, hevur stóran áhuga millum føroyingar og kann hann eisini fáa avgerandi týdning fyri komandi virksemin her á landi. Men við slíka byrjan er rætt at steðga á og seta spurningar. Tá hugsað verður um, hvussu alt bar til í 80-unum bara v tú vendi tær til bankar, donsk kreditfelag og almennar grunnar, so er tað fyrsta tær kemur til hugs nú spurningurin um søgan bara fer at endurtaka seg, nú høvi aftur er hjá vinnulívsmönnum at stíga snápuln niður í enn ein almennan kassa.

VIT halda, at nevndin í Framtaksgrunninum hevur eina sera abyrgd at tryggja, at so ikki verður. Her stingur spurningurin seg upp, í hvønn mun persónar, sum hava staðið fyri einum ella fleiri falittum, nú skulu fáa atgond til grunnin sum um als einki varð hent. Í útlondum eru reglur fyri slíkum. Vit eru ikki fyri "berufsverbot" av nøkrum slag, men tað má vera skyldan hjá leiðslum í grunnum, sum umsita almennar pengar, at tryggja, at tað ikki verða gamlir og fallarabrú landskassakenningsar, sum nú aftur fáa fingrarnar niður í fólksins framtakskassa - slíkir, sum ongantið hava sett nakað til sjálvir, sum hava latið konurnar "hingdið" upp á húsini og sum altíð fyrst av øllum hava galdið sær sjálvum stórar stjórlønir, áðrenn teir vóru at hugsa um lønsemið. Vit mugu tí ansa eftir teimum sokallaðu "karrusellvinnulívsmönnum", so teir ikki fáa slanguna niður í nýggja Framtaksgrunnin og dreina hann. Her eiga vit heldur ikki at gloyma leiklutin hjá smartum og professionellum millummonnum, sum á pappírnum kunnu fáa alt at siggja ljósareytt út.

HINVEGIN mugu vit heldur ikki fara yvir í hina grøvina bara at siga nei. Tað er rætt at tosa um "bæredygtige" projekt við neyðugum eginpeningi, men hvørki Framtaksgrunnur ella Bankin eiga at halda seg aftur, tá talan er um at vága nakað til projekt, sum siggja sera skilagóð út og sum kunnu vera við til at fáa samfelagshjólina í gongd aftur.

Socialurin

lesarabrev

Nýtt yrkisfelag

Eg fari við hesum at gera nakrar viðmerkingar til tað, sum er komið fram í málinum viðvíkjandi stovnan av nýggjum yrkisfelag, sum tey arbeiðstøku ætla at skipa fyri.

Tá ið vit tosa um at lækka lønirnar við uml. 15 til 20% í hesum áðurnevnda yrkisfelag, so er tað fyrri at hækka lønina hjá teimum arbeiðsleysu frá nú at vera 70% av eini arbeiðsmannaløn, sum er 52-53 kr. um tíman, til 60 til 64 kr. um tíman, so reelt fáa tey arbeiðstøku eina lønarhækking uppá 12-13 kr. og ikki sum fært verður fram, eina lønarlækk-

ing. Hetta er ikki eitt fólkaflaksuppskot, hetta eru ætlanir, vit fyri langari tíð síðani hava havt í umbúna. Í hesum nýggja yrkisfelag er eisini ætlanin at hava eina arbeiðsávising, sum skjótt og effektivt kann bjóða arbeiðsgevarum eina arbeiðsmegi, sum er biligari, so einki er at ivast í, at nóg taka undir við hesum. Sum nú er er stóðan ótíðandi hjá arbeiðsleysum, og einki verður gjørt fyri at bota um hetta, og tað síðsta, sum er í umbúna viðvíkjandi farloyviskipanin hevur fingið bikarið at flóta yvir hjá so nógum, at

nú er grundarlag fyri at gera meira burtur úr einum nýggjum yrkisfelag, sum vil nakað.

Verandi arbeiðarafelag áttu sjálf at verið komin við hesum, soleiðis at tey vistu eitt sindur av solidariteti, men gakk, ikki so frægt, núverandi yrkisfelag eru so nóg innvavd í føroyskan politikk, at tey ikki fáa gjørt nakað sum helst, nevnt kann her, at hesi somu arbeiðarafelag hava fingið eina fasta játtan av figgarlógini síðani 1970-71 til arbeiðsloysisgrunn og einki er hent á hesum øki frá teirra síðu, ja tað er so gálið, at Karl Johansen einaferð segði »hvat

meira skulu vit hjálpa teimum arbeiðsleysu við».

Hvør er tað sum skapar ruðleikan?

Eru tað tey arbeiðsleysu, ella eru tað tey, sum halda seg stýra hesum landi, er tað ikki so, at alt Føroya lögting bert er eitt eiti. Har »skulu« 32 nikkidukkur sita og nikka til danskan hjálandapolitikk, og tað ræður um hjá nógum, sum sita har, at hava so nóg stórv og so stóra løn so leingi tað varar.

Bliðar heilsanir

Sofus Hansen
Kollafjørður

Opið bræv frá arbeiðsleysum kring landið til stjóran á ALS, Jógvan Mørkøre

Nú nóg hevur verið tosað og skrivað um at fólkalýtingin er minni munandi í mun til í fjør, eru tað nóg arbeiðsleys, sum seta spurningin: Hvat kemur at henda 1. mai, tá eini 400 til 600 fólk hava verið inni í skipanini í 2 1/2 ár?

Eru tey, sum so nóg onnur, noydd av landinum fyri at livjargja sær?

Spurningurin er settur ymskum fólku, sum áttu at vita, men eingin torir ella vil siga nakað sum helst, tí stóðan er so ógreið.

Tí fara vit í hesum opna brævi at seta stjóranum á ALS, Jógvan Mørkøre, ein spurning: verður nakað gjørt áðrenn 1. mai 95 fyri tey, sum ikki longur kunnu vera inni í skiparanu???

Vit biðja Jógvan Mørkøre

svara okkum í blæðunum sum skjótast.

Bliðar heilsanir

Arbeiðsleys kring landið
vi/ Sofus Hansen
410 Kollafirði

Mong eru feløgini

Nú ein dagin, eg blaðiði í eini bók, stóð har eina staðni: Retorikkfelag Danmark. Tá hugsaði eg við mær: Eisini eitt slíkt felag er í Danmark, ið er kent fyri sínar nógvu, ymsu felagsskapir. Fyrst helt eg, tað var eitt áhugafelag, stovnað í '86, tað er tað eisini. Felagið virkar fyri retorikk í frálærni í Danmark. Av og á, fírdaskifinum á BBC-world, oast, kemur hetta orð, retorikkur, fyri, tá ið neilugum týðningi, orðavavstur, nóg orð, liti og ongin substansur osfr. Hesin hjátyðningur er tó

íkkí við í fremmandarabók Gyllindals, 10. útg., 2. upplagi, frá '89, ið er seinasta útgáva. Har stendur um grískan orðið, hvørs seinni liður kemur av 'techné', ið týðir handverk, tøkni, kynstur, at tað týðir røðusniði, talukynstur; læran um at tala væl, greitt, skiliga, um evnið á dagsskrá. Í nýggjari tíð ein visind og lærugrein, frá '66 á seminarum, frá '70 á Fróðskaparsetri Keypmannahavnar, og fevnir um at nýta røddina, læra at nýta talugögnini, ið gera málljóð, og munnliga frá-

søgn, tað er, víðgerð av málinum, lestur, frí tala. Retorikkurin er so tann, ið granskar ella gevur frálær, í talukynstri. Týðir eisini talari, eins og hin styttri hátúrur, retorur.

Onkundi kunnu danir, oo, skemtandi siga, at nú vantar bert ein felagsskapur í at verða stovnaður í Danmark: Felagið til at avtaka felagsskaparnar. (Har skal eisini vera eitt fjallaklintrarafelag, á Platolundum, ið so má virka í útlondum). Eitt tað seinasta stjørnskotið, millum tey ovurmögu, ymsu feløgini í Danmark, er felagsskapur Jákup Haugárds, Samskipanin av skinnodvum Lettingum. Tað er ein stór gáta, hvussu ið eitt felag kann virka. Ongin limur tímir ju at gera nakað felagsarbeiði. Hvussu man meðal matiprosentið vera??? Kortini hevur SasL við J. Haugárd á odda virkað í

nógum valstriðum. Ja, nú, við seinasta fólkatingsval gjørdi SasL-felagsskapurin tað bragð at fáa umboð, J. Haugárd, valt, inn í Fólkatíngið. Endiliga hava SasL-limirnir, í øllum valdønum, fingið sín talsmann, í hægsta, lóggevandi forumi Danmarkar. Nú verður spennandi at vita, um tað fara at mæta fleiri limir á fundi í SasL. Í feløgum, har limirnir, av ymsum grundum, har undir leti, ikki mæta á aðalfundum, tíansheldur á øðrum felagsfundum, fráskriva teir sær ávirkan, á nevndarvali. Tí verður gamla nevndin sitandi, við sama formanni, ár eftir ár, valseið eftir valseið. Og, tá nú limirnir, eftir lógarinnar bókstavi og anda, hava fingið fundarboð, er nevndin ósek, í stóðuni.

Felaglimur

Sama nevndin heldur fram

Á aðalfundinum í Sands Sýslu Javnaðarfelag herfyri var millum annað nevndarval á skránni.

Tummas Frank Joensen úr Skúvoy og Maria Djurhuus í Dali stóðu fyri vali, og tey vóru bæði afturvald.

Hinir nevndarlimirnir eru Jákup B. Mohr á Sandi, formaður, Jóan J. Winther úr Skopun, næstformaður, Óluva Jensen úr Skopun er kassameistari, Tórálvur M. Olsen á Sandi og Vinni Dalsgaard úr Skálavík eru nevndarlimir.

Grannskoðarar felagsins eru Axel Skoubo á Sandi og Bjarni Dalsgaard úr Skálavík.

Í floksleiðsluna valdi fundurin Páll Dalsgaard og Jákup B. Mohr. Varalimir eru Bjarni Dalsgaard og Axel Skoubo.

Á fundinum lutóku millum onnur lógtingslimirnir Marita Petersen, Jógvan A. Johannesen og Henrik Old umframt Jóannes Eldesgaard, landsstýrismaður.

tór.

Ellis- & Avlamisheimið í Vágum

sókir eftir

FRÍTÍÐARAVLOYSARUM

fyri sjúkrasystur, sjúkrárhjálparar, umsjónarmann og hjálparfólk.

Skrivlig umsókn verður at senda áðrenn 3. apríl 1995.